

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

IMPROVE AND DEVELOP NEETs SKILLS AND COMPETENCIES FOR SUCCESSFUL JOB PLACEMENT
TREESP1.2NEETPRO/P-03/122

LÜLEBURGAZ
neet

Yetkin Gençlerin İş Gücüne Katılımı Projesi

Vizyon Planı

Temmuz 2024

**iKG
PRO**

İNSAN KAYNAKLARININ
GELİŞTİRİLMESİ
PROGRAM OTORİTESİ

İŞKUR

**T.C. ÇALIŞMA VE
SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIğI**

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Yetkin Gençlerin İş Gücüne Katılımı Projesi Vizyon Planı

IMPROVE AND DEVELOP NEETs SKILLS AND COMPETENCIES FOR SUCCESSFUL JOB PLACEMENT

TREESP1.2NEETPRO/P-03/122

Yetkin Gençlerin İş Gücüne Katılımı Projesi

Hazırlayanlar

Beril GÜNAY - Proje Lideri
İstem Gizem DEMİR - Eğitim Koordinatörü
Nagehan ARSEVEN - Proje Ekip Üyesi (Operasyon & İzleme)

Tasarlayan

Serkan ÖLMEZ - Proje Ekip Üyesi
(Grafik Tasarım & İletişim)

Lüleburgaz / KIRKLARELİ
Temmuz 2024

Bu yayın Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti'nin mali katkısı ile hazırlanmıştır. Bu yayının içeriğinden yalnızca Lüleburgaz Belediyesi sorumludur ve bu içerik hiçbir şekilde Avrupa Birliği veya Türkiye Cumhuriyeti'nin görüş ve tutumunu yansıtmak zorunda değildir.

Yetkin Gençlerin İş Gücüne Katılımı Projesi

Improve and Develop NEETs Skills and Competencies for Successful Job Placement

Hibe Programı: Ne Eğitimde Ne İstihdamda Olan Gençler için İş Gücü Piyasasını Destekleme Programı (NEET PRO) Hibe Programı

Hibe Faydalanıcısı: Lüleburgaz Belediyesi

Eş Faydalanıcı: Lüleburgaz Ticaret ve Sanayi Odası

Operasyon Faydalanıcısı: Lüleburgaz İŞKUR Hizmet Merkezi

Proje Sözleşme Numarası: TREESP1.2NEETPRO/P-03/122

Projenin Toplam Bütçesi: 310.893,44 €

Proje Uygulama Yeri: Lüleburgaz / Kırklareli

Proje Süresi: 12 Ay

Proje Başlangıç & Bitiş Tarihleri: 1 Ağustos 2023 - 31 Temmuz 2024

Proje İştirakçileri: Lüleburgaz Meslek Yüksekokulu
Lüleburgaz Belediyesi Personel Hizmetleri A.Ş

İÇİNDEKİLER

- 1. Yetkin Gençlerin İşgücü Projesi'ne Genel Bakış**
Proje Amaç ve Hedefleri
- 2. Analitik Bakış**
 - 2.1. İşgücü Piyasası İhtiyaçlarının ve Hedef Grubun Tanımlanması
 - 2.2. Hedef Kitleye Ulaşılması
 - 2.3. Görünürlük ve Farkındalık Faaliyetleri
 - 2.4. Hedef Kitlenin Eğitimleri
 - 2.5. Bireysel Eylem Planlarının İŞKUR ile Birlikte Hazırlanması ve Yürütülmesi
 - 2.6. Bireysel Eylem Planları için Rehberlik ve Danışmanlık, İş Arama Sırasında Mentorluk
- 3. Lüleburgaz Bölgesine Genel Bakış**
- 4. Türkiye Geneline NEET Gençlerin Durumu ve Riskler**

1.

Yetkin Gençlerin İş Gücüne Katılımı Projesi'ne Genel Bakış

Türkiye ile Avrupa Birliği arasındaki mali işbirliği kapsamında, Sözleşme Makamı olan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü tarafından Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (IPA-Instrument for Pre Accession)'nın "İstihdam, Eğitim, Sosyal Politikalar" bileşeni altında yürütülmekte ve izlenmektedir.

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) programın operasyonel faydalanıcısı, İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Program Otoritesi (İKG PRO) program otoritesidir.

Amacı

Hibe programının amacı kapsamlı, bütüncül ve aktif iş gücü piyasası tedbirleri yolu ile mevcut iş gücü piyasasının ihtiyaçları çerçevesinde, ne eğitimde ne istihdamda olan gençlerin istihdam edilebilirliğini ve işgücü piyasasına katılımlarını artırmaktır.

Hibe Programının Önemi

Avrupa Birliği Gençlik Stratejisi (2019-2027), tüm gençlerin sosyal ve sivil katılımını destekleyerek gerekli kaynaklara sahip olmasını amaçlayarak "katılım", "bağlanma" ve "güçlendirme" olmak üzere üç müdahale alanına odaklanan faaliyetleri desteklemektedir.

Bu müdahale alanları görüşlerinin yansıtılmasını bekleyen gençlere yönelik eylem adımlarının atılması, değişim ve işbirliği için gençlere daha fazla fırsatın sunulması ve gençlerin tam potansiyellerine ulaşmalarını sağlamak için güçlendirilmesini öncelemektedir.

Avrupa Birliği Gençlik Stratejisi kapsamında 11 maddeden oluşan Avrupa Gençlik Hedefleri belirlenmiştir. Bu hedefler, gençleri etkileyen ve değişimin gerekli olduğu alanları göstermektedir.

“İstihdam, Eğitim, Sosyal Politikalar” bileşeni altında yürütülmekte olan Ne Eğitimde Ne İstihdamda Olan Gençler için İş Gücü Piyasasını Destekleme Programı (NEET PRO) Hibe Programı da Avrupa Birliği Gençlik Stratejisi müdahale alanları ve Avrupa Gençlik Hedefleri'nin Madde 2: Tüm Cinsiyetlerin Eşitliği, Madde 3: Kapsayıcı Topluluklar, Madde 4: Bilgilendirme ve Yapıcı Diyalog, Madde 7: Herkes için Kaliteli İstihdam ve Madde 8: Kaliteli Öğrenme başlıkları ile doğrudan ilişkilidir.

Hibe Programı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın Ulusal Genç İstihdam Stratejisi ve Eylem Planı (2021-2023) kapsamında, eğitim-istihdam ilişkisini güçlendirmek ve NEET gençler arasında istihdamı artırmak amaçlarıyla yürütülmektedir.

Yetkin Gençlerin İş Gücüne Katılımı Projesi

Improve and Develop NEETs Skills and Competencies for Successful Job Placement

Amaç

Lüleburgaz'da yaşayan 15-29 yaş arası NEET (ne eğitimde ne istihdamda olan) gençlerin genel, sosyal, mesleki beceri ve yetkinliklerini geliştirerek mevcut işgücü piyasasının ihtiyaçlarına uygun olarak istihdamını arttırmaktır.

Hedefler

- NEET gençlerin niteliklerini geliştirerek iş gücü talebi ile iş gücü arzı arasındaki boşluğu doldurmak,
- NEET gençlerin iş gücü piyasasına daha verimli bir şekilde dahil olmalarını sağlamak,
- NEET gençlerin iş gücü piyasasında ihtiyaç duyulan profesyonel beceriler (genel, sosyal ve mesleki beceriler) ile donatılması,
- Dijital mesleki yetkinliklere ve yeterliliklere dayalı olarak NEET gençlerin istihdamının artırılması,
- NEET gençlerin teknolojik yeterliliklerine dayalı yeni dönem destek programlarının değerinin artırılması,
- NEET gençler için iş gücü piyasası-STK-eğitim iş birliğinin geliştirilmesi

Zaman Çizelgesi

- 1 Ağustos 2023: Yetkin Gençlerin İş Gücüne Katılımı Projesi başladı.
- 23 Ağustos-31 Ağustos 2023: Yararlanıcı Başvuru Çağrısı
- 20-21 Eylül 2023: Yararlanıcı Mülakatları
- 18 Ekim 2023 : Tanışma Toplantısı
- 1 Kasım 2023 : Proje Açılış ve Basın Toplantısı
- 6 Kasım-1 Aralık 2023: Genel ve Sosyal Beceriler Eğitimleri
- 23 Kasım 2023: Çeyrek Dönem Paydaşlar Toplantısı - I
- 14 Aralık 2023 : Farkındalık Artırma Toplantısı - I
- 18 Aralık 2023 - 23 Şubat 2024: Mesleki Beceri Eğitimleri
- 10 Ocak-26 Ocak 2024 : Girişimcilik Eğitimleri
- 30 Ocak 2024: Yarı Dönem Paydaşlar Toplantısı
- 29 Şubat-5 Mart 2024: Etkili İnsanların 7 Alışkanlığı Eğitimleri
- 28 Şubat - 29 Mart 2024: İş başı Eğitimleri
- 19 Mart - 26 Mart 2024: Mentor Eğitimleri
- 18 Nisan 2024: Çeyrek Dönem Paydaşlar Toplantısı - II
- Mart-Haziran 2024: Birebir Mentorluk Seansları
- 7 Mayıs 2024: Farkındalık Artırma Toplantısı - II
- 10 Temmuz 2024: Proje Kapanış ve Basın Toplantısı

Proje Faaliyetleri

- İşgücü Piyasası İhtiyaçlarının ve Hedef Grubun Tanımlanması
- Hedef Kitleye Ulaşılması
- Görünürlük ve Farkındalık Faaliyetleri
- Hedef Kitlenin Eğitimleri
- Bireysel Eylem Planlarının İŞKUR ile Birlikte Hazırlanması ve Yürütülmesi
- Bireysel Eylem Planları için Rehberlik ve Danışmanlık, İş Arama Sırasında Mentorluk
- Sürdürülebilirliği Destekleme Faaliyetleri

Proje Çıktıları

- 4 Seminer & 390 Seminer Katılımcısı
- Projeye Başvuru Yapan 257 NEET Genç
- Toplam 32 Eğitim Programı (ALMP) Sayısı
- 60 Program Yararlanıcısı
- 173 Mesleki Beceri Eğitimleri Sertifikası
- Toplam 21 Gün, 126 Saat Genel Beceri Eğitimleri
- Toplamda 18 Gün, 108 Saat Sosyal Beceri Eğitimleri
- Toplamda 72 Gün, 432 Saat Sertifikalı Mesleki Eğitimler
- Toplamda 6 Gün, 36 Saat Girişimcilik Eğitimleri
- 11 İş Başı Eğitimi Ziyareti
- 7 Mentorluk Programı
- 25 İşe Yerleşen Program Yararlanıcısı

2.

Analitik Bakış

2.1. İşgücü Piyasası İhtiyaçlarının ve Hedef Grubun Tanımlanması

Bu faaliyet kapsamında projede yer alan eğitim ve kapasite geliştirme programları için uygun gençlere ulaşmak amacı ile “NEET Gençlere Ulaşma Çalışması” gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma sonucunda;

- Bölgede yaşayan gençlere dair somut veriler elde edilmiştir.
- Bölgenin çalışma ve iş gücü piyasasının durumu ve ihtiyaçları analiz edilmiş ve kategorize edilmiştir.
- Kapasite geliştirme programlarının içerikleri projenin amaç ve hedefleri ile karşılaştırmalı bir değerlendirmeye tabi tutulmuş, projenin hedef kitlesinde yer alan NEET gençler için eğitim programı değerlendirmesi yapılmıştır.
- İŞKUR'a başvuran profiller incelenerek Lüleburgaz bölgesindeki NEET profili analiz edilmiştir.
- Hedef gruba ulaşma metodolojisi belirlenmiştir.

Süreçte Karşılaşılan Fırsatlar:

İşgücü Piyasası İhtiyaçlarının ve Hedef Grubun Tanımlanması faaliyeti kapsamında bölgenin çalışma ve iş gücü piyasası durumunun analiz edilmesinde Türkiye İş Kurumu'nun İşgücü Piyasası Araştırma Sonuç Raporları kullanılmıştır. Bu raporlar, Türkiye geneli için olduğu kadar Lüleburgaz ve bölgesine dair açık iş oranı, istihdam beklentileri, sektöre göre işverenlerin istihdam beklentileri ile ilgili istatistikî bilgilere sahiptir.

Lüleburgaz Belediyesi, sosyal belediyeçilik anlayışıyla toplumsal gelişimi destekleyen bir yerel yönetim anlayışına sahiptir. Kurumsal kapasitesi ve faaliyetleri ile Lüleburgaz ilçesindeki gençler tarafından aktif olarak takip edilmektedir. Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü'nün iletişim ve görünürlük çalışmaları, projenin hedef kitesinde yer alan gençlere ulaşmak ve hedef grubun tanımlanmasına yönelik çalışmalarda avantaj sağlamıştır. Bununla birlikte "NEET Gençlere Ulaşma Çalışması" kapsamında araştırma ve değerlendirme faaliyeti yürütülen hizmet sağlayıcının bilgi ve yetkinliğinin, bu faaliyetin yürütülmesinde ve hedef gruba ulaşma metodolojisinin belirlenmesinde olumlu etkisinin olduğu görülmektedir.

Süreçte Karşılaşılan Zorluklar

İşgücü Piyasası İhtiyaçlarının ve Hedef Grubun Tanımlanması faaliyetinin yürütülmesi kapsamında karşılaşılan zorluklardan biri, İŞKUR "Açık Pozisyonlar" analizi için ihtiyaç duyulan istatistikî bilginin yalnızca Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırma Sonuç Raporları ile analiz edilmesi, Lüleburgaz İŞKUR Hizmet Merkezi'nin proje ekibine herhangi bir veri sağlamamış olmasıdır. İŞKUR Hizmet Merkezi ile yapılan görüşmeler ve toplantılar sırasında kurumun NEET gençler havuzuna, açık pozisyonlar bilgisine ilişkin herhangi bir veri sağlayamayacağı yönünde dönüşler alınmıştır. Bu nedenle "NEET Gençlere Ulaşma Çalışması"nın verileri İşgücü Piyasası Araştırma Sonuç Raporları, NEET gençlerin proje yararlanıcısı çağrısına yaptıkları başvurular ve Lüleburgaz Belediyesi'nin veri havuzu, iletişim ve görünürlük çalışmaları ile yürütülmüştür. Bununla birlikte, bölgenin iş gücünü piyasası ihtiyaçlarının analiz edilmesinde Lüleburgaz ve bölgesindeki hizmet ve üretim şirketlerine ulaşılmasına rağmen yeterli veriye ulaşılamamıştır. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamında hizmet ve üretim şirketlerinin çoğu, anonim bir şekilde de olsa verilerini proje ekibi ile paylaşmak istememişlerdir.

2.2.Hedef Kitleye Ulaşılması

Hedef kitleye ulaşma çalışması kapsamında paydaşlarla ortak çalışmaların da yer aldığı bir dizi faaliyet yürütülmüştür. "NEET Gençlere Ulaşma Çalışması" gerçekleştirilmiştir. Başvuru çağrısı açılmış ve radyo yayınları, görünürlük materyalleri, sosyal medya ve web sitesi duyuruları, halka açık tanıtım toplantıları ile Yararlanıcı Başvuru Çağrısı yaygınlaştırılmıştır. İŞKUR NEET havuzunda olan 15-24 yaş aralığındaki gençler proje ve başvuru süreci hakkında bilgilendirilmiş ve projeye yönlendirilmiştir.

Süreçte Karşılaşılan Fırsatlar:

Lüleburgaz'ın coğrafi konumu, Çerkezköy, Çorlu, İstanbul gibi sanayi ve ticaret bölgelerine yakınlığı, kentin sosyal fırsatları, firmaların ve fabrikaların Lüleburgaz'a taşınma eğilimleri, kentte temel eğitim kurumlarının yanı sıra bölgenin bir çok önemli lisesini barındırması ve meslek yüksekokulu olması, Kırklareli Üniversitesi ve Trakya Üniversitesi'ne yakınlığı, İstanbul, Ankara gibi büyük şehirlerde yaşam maliyetlerinin artışı kentte önemli oranda eğitilmiş genç nüfusun yaşıyor olmasına ve eğitilmiş nüfusun kenti terketmek istememesine neden olmaktadır. Gençlere ulaşım sürecinde ise Lüleburgaz Belediyesi'nin aktif bir belediye olması, Lüleburgaz Belediyesi'nin sosyal medyada hesaplarını iyi yönetmesi ve aktif kullanması ve sosyal medya hesaplarının bölge halkı tarafından

düzenli takip ediliyor olması, süreçte halka duyuru için Lüleburgaz Belediyesi'nin SMS gibi diğer iletişim bilgilerinin kullanılması kısa zamanda yüksek sayıda başvuru sayısına erişmekte yardımcı olmuştur. Gençlerin takip ettiği ve kullandığı araçlar üzerinden hedef kitleye ulaşma çalışmalarının gerçekleştirilmesine özen gösterilmiştir. Ayrıca İŞKUR tarafından yapılan yönlendirmeler de hedef kitleye ulaşma konusunda önemli katkı sağlamıştır.

Süreçte Karşılaşılan Zorluklar:

Başvuru sürecinde ve "Hedef Kitleye Ulaşma Çalışması"nda bölgede yaşayan ve başvuran gençlerin ciddi bir oranının eğitimine devam ettiği ya da işsizlik sürecinde tamamen boş kalmamak için açık öğretime yöneldiği görülmüştür. Bunda bölge halkının eğitime verdiği önem, ailelerin çocuklarını eğitime yönlendirmeleri de etkindir. Bu nedenle süreçte gençlere ulaşmakta sıkıntı yaşanmazken resmi bir eğitim kurumuna kayıtlı olmayan NEET gençlere ulaşmakta zorlanılmıştır. Yararlanıcı Başvuru Çağrısı'nın faaliyet planını aksatmamak adına kısa süre içerisinde kapanmış olması daha fazla sayıdaki NEET gence ulaşılmasını zorlaştırmıştır.

2.3.Görünürlük ve Farkındalık Faaliyetleri

Görünürlük faaliyetleri kapsamında poster, afiş, radyo yayınları, yerel ve bölgesel haber bültenleri, sosyal medya kanalları ve web sitesi gibi araçlar kullanılarak proje gelişmeleri düzenli olarak paylaşılmış, duyurular yaygınlaştırılmıştır. 1 Kasım 2023 tarihinde Açılış ve Basın Toplantısı, 14 Aralık 2023 ve 7 Mayıs 2024 tarihlerinde Farkındalık Artırma Toplantıları gerçekleştirilmiş, bu toplantılarda program yararlanıcısı gençler ile proje paydaşları, özel sektör temsilcileri ve kamu aktörleri bir araya getirilmiştir.

Süreçte Karşılaşılan Fırsatlar:

Düzenli olarak projenin ve proje faaliyetlerinin dijital medya kanalları aracılığı ile paylaşılması hem projenin tanıtımı hem de projenin şeffaflığı açısından projeye olumlu katkı sağlamıştır. Ayrıca yapılan bu paylaşımlar, Farkındalık Artırma Toplantıları, Açılış ve Basın Toplantısı bölgede faaliyet gösteren işletme ve firmaların projeyi tanımalarını, dikkatlerini hem projeye hem de bölgedeki genç iş gücüne yönlendirmelerini sağlamıştır. Farkındalık Artırma Toplantılarında firmalarla program yararlanıcısı gençlerin bir araya gelmesi firmaların program yararlanıcısı gençleri tanımalarını sağlamakla birlikte firmaların bölgede yaşayan nitelikli genç işgücü ile ilgili farkındalıklarını arttırmış, nitelikli istihdam konusunda firmaların yüzlerini bölgeye dönmesine katkıda bulunmuştur. Bu durum program yararlanıcısı gençlerin işe yerleşmeleri, iş görüşmeleri yapmaları sürecinde avantaj sağlamıştır.

Farkındalık Artırma Toplantılarının ilkinde gençlere firmalara sorabilecekleri soru örnekleri masalara konularak kolaylaştırıcılık yapılmıştır. Bu sayede çekinen, heyecanlanan ya da böyle bir görüşme alanında ilk defa bulunan gençlerin de etkinliğe tam anlamıyla dahil olması sağlanmıştır.

Paydaşlarla ve İŞKUR ile yapılan düzenli toplantılar bölgenin istihdam ihtiyaçlarının belirlenmesinde, proje faaliyetlerinin koordinasyonunda ve ileriye dönük yol haritasının çizilmesinde önemli rol oynamıştır.

Süreçte Karşılaşılan Zorluklar:

Görünürlük ve Farkındalık Faaliyetleri kapsamında gerçekleştirilen Farkındalık Artırma Toplantıları için Lüleburgaz ve bölgesindeki orta ve büyük ölçekli 80'den fazla firmaya ulaşılmış ve davet gönderilmiştir. İlk Farkındalık Artırma Toplantısına 16, ikinci Farkındalık Artırma Toplantısına 22 firma katılım göstermiştir. Firmaların çalışma takvimleri, profesyonellerin iş yoğunluğu, toplantı tarihleri gibi nedenlerle toplantılara daha fazla firma katılım sağlayabilecek iken sınırlı sayıda bir katılım olmuştur.

2.4. Hedef Kitlenin Eğitimleri

Hedef Kitlenin Eğitimleri kapsamında program yararlanıcısı gençler iş yaşamlarında ve özel yaşamlarında kullanabilecekleri bilgi ve becerileri kapsayan “İş Sağlığı ve Güvenliği”, “Planlama ve Problem Çözme”, “Dijital Araçlar ve Dijital İş Birliği ile Öğrenme”, “Zaman Yönetimi” başlıklarını içeren 7 günlük Genel Beceri Eğitimine; “Amacı Olan İnsanlar Grup Koçluğu”, “Mindfulness (Bilinçli Farkındalık)”, “Toplumsal Cinsiyet ve Yaşa Bağlı Davranışlar” ve “Şiddetsiz İletişim” başlıklarını içeren 6 günlük Sosyal Beceri Eğitimine katılmıştır. Genel Beceri ve Sosyal Beceri Eğitimlerinin ardından “Basit Bilgisayar Yönetimi”, “4.0 Endüstrisi ve Dijital Dönüşüm”, “Bilgisayar Sistemi Kurulum, Bakım ve Onarım”, “Ağ Temelleri ve Windows Temelleri”, “PLC Otomasyonu”, “Bilgi Teknolojileri Yönetimi”, “Bilgisayar Destekli Muhasebe”, “Sunucu Yönetimi-1”, “Kurumlar için E-Ticaret, Web Sitesi Kurulumu ve Yönetimi” ve “Sunucu Yönetimi-2” olmak üzere 10 eğitim başlığındaki sertifikalı Mesleki Beceri Eğitimleri devam etmiştir. Mesleki Beceri Eğitimlerinin amacı gençlerin firmaların bilgi teknolojileri alanı ile ilgili çalışma ihtiyaçlarına cevap verebilecekleri mesleki becerileri kazanmalarıdır. Gençler, bir girişim fikri oluşturma ve gerçekleştirme ile ilgili Girişimcilik ve Sosyal Girişimcilik Projesi Oluşturma, İş Planı Geliştirme ve Uygulama Eğitimi almışlardır. Eğitimler, program yararlanıcılarına verilen eğitim kiti kapsamında gerçekleştirilen Etkili İnsanların 7 Alışkanlığı Eğitimi ile devam etmiştir. İş Başı Eğitimleri kapsamında gerçekleştirilen firma ziyaretleri ile eğitim süreci sona ermiştir. 28 Şubat-29 Mart 2024 tarihleri arasında gerçekleştirilen iş başı eğitimleri ile Lüleburgaz ve bölgesindeki orta ve büyük ölçekli firmalara yerinde ziyaretler gerçekleştirilmiştir. Bu ziyaretlerde program yararlanıcısı gençler özel sektör temsilcilerinin eşliğinde farklı alanlardaki firmaların üretim süreçlerini görmüş, açık pozisyonlar ve işe alım süreçleri hakkında bilgi sahibi olmuş ve iş başvurularında bulunmuşlardır.

Süreçte Karşılaşılan Fırsatlar:

Eğitim sürecinin Genel Beceri ve Sosyal Beceri Eğitimleri ile başlaması, bu eğitimleri gerçekleştiren eğitimcilerin gençlik çalışmaları ile ilişkili olması ve eğitimlerde yaygın eğitim (non-formal) eğitim metodunu kullanmaları eğitimlerin program yararlanıcısı gençler için faydasını arttırmıştır. Eğitimlerin teorik ve pratik arka planları, kullandıkları eğitim metodu ve program yararlanıcısı gençlere olan yaklaşımı program yararlanıcılarının eğitimlere olan ilgisini arttırmış ve dolayısıyla eğitime devam göstermelerinde pozitif rol oynamıştır. Genel Beceri ve Sosyal Beceri Eğitimleri, program yararlanıcısı gençlerin eğitim başlıkları hakkındaki bilgi ve farkındalık düzeylerini arttırmak ile birlikte aynı zamanda gençlerin ekip çalışması ve topluluk önünde kendini ifade etme becerilerinin de gelişmesine yardımcı olmuştur. Bunda eğitimcilerin kullandığı yöntem ve metodolojinin önemli katkısı olmuştur.

Dijital Araçlarla Öğrenme ve Dijital İşbirliği Eğitiminin sonunda eğitime katılan program yararlanıcısı gençler, eğitimden önce dijital araçların ve dijital hikaye anlatıcılığının iş hayatlarına olumlu etkisinin ve kendilerini bir adım öne geçirebileceğinin program farkında olmadıklarını ancak bu eğitimle önemini farkettikleri bildirilmiştir. Bunun gibi farkındalık artma durumu diğer Genel Beceri ve Sosyal Beceri Eğitimlerinde de yaşanmıştır. Bu eğitimler program yararlanıcısı gençler için iş yerinde dikkat edilmesi iş sağlığı ve güvenliği önlemleri ile ilgili bilgi kazanmaları, kendi kariyer hedeflerini belirlemeleri ve farketmeleri, stres yönetimini nasıl yapabilecekleri, farkında olmadan kullandıkları cinsiyetçi ve ayrımcı ifadeler ve şiddet dili hakkında farkındalık kazanmaları, zaman yönetimi ve planlamayı ile ilgili neleri daha iyi yapabilecekleri gibi iş ve özel yaşamlarında kullanabilecekleri bir çok bilgi açısından faydalı olmuştur.

Mesleki Beceri Eğitimleri boyunca genel olarak eğitimcilerin yararlanıcıların öğrenme ihtiyaçlarını göz önünde bulundurması, grup çalışmaları ve uygulamalar gibi araçları eğitime dahil etmeleri ve yararlanıcılarla kurdukları iletişim dili, yararlanıcıların eğitime devam etme motivasyonlarını arttırıcı rol oynamıştır. Mesleki Beceri Eğitimleri boyunca her gün sonunda 4 sorudan oluşan ya-

zılı değerlendirmenin alınması, hedef grubun izlenmesinde yardımcı olmuş ve süreçte çıkabilecek çatışmaların önüne geçilebilmesi, eğitimlerde nelerin öğrenildiğinin takibi ve yararlanıcıların ders sırasında sordukları soruları dile getirmeleri için bir fırsat olmuştur. Değerlendirmelerin düzenli olarak eğitmenlerle paylaşılması, eğitmenlerin yararlanıcıların ihtiyaçlarını takip edebilmesi ve bir sonraki dersin yol haritasını çizebilmesi için yardımcı olmuştur.

Düzenli olarak alınan yazılı değerlendirmeler eğitim sürecinin izlenmesi ve ihtiyaçların takibi açısından faydalı olduğu kadar program yararlanıcılarına kendilerini ifade etme alanı da açmıştır. Dolayısıyla sık değerlendirme alma uygulaması hem yararlanıcı gençlere kendilerini değerlendirme, kendilerini ifade etme hem de ihtiyaçlarını dile getirme ve geri bildirim verme becerilerini geliştirmeleri yönünde fayda sağlamıştır.

Program yararlanıcısı NEET gençlerin kendilerini ve kendi ihtiyaçlarını tanıma, hedeflerini belirleme ve ne yapmak istediklerine dair farkındalık geliştirerek hedeflerini ve planlarını dile getirme becerisi edinmeleri eğitimin gençlere sağladığı faydalar arasındadır.

Özellikle Genel ve Sosyal Beceri Eğitimlerine dahil olan eğitmenlerin çoğunun gençlik çalışmaları alanına aşinalığı, yeni eğitim yöntem ve metodlarını kullanmadaki istekliliği, program yararlanıcılarının motivasyon ve katılımına da olumlu yansımıştır. Program sürecinde edinilen bilginin yanı sıra yararlanıcıların sosyal becerilerindeki değişim ve gelişim eğitimlerin ilk haftalarından itibaren gözle görülebilecek derecededir. Bu gelişim ve değişimde eğitmenlerle birlikte proje ekibinin de gençlik çalışmaları perspektifine ve gençlerle çalışma pratiğine sahip olmaları, dezavantajlı gruplarla çalışma hakkındaki bilgi ve deneyimleri ve süreçte kullandıkları yaklaşım da bir o kadar etkili olmuştur.

Süreçte Karşılaşılan Zorluklar:

Projede “İş Sağlığı ve Güvenliği”, “Planlama ve Problem Çözme”, “Dijital Araçlar ve Dijital İş Birliği ile Öğrenme” ve “Zaman Yönetimi” başlıklarını içeren 7 günlük Genel Beceri Eğitimine; “Amacı Olan İnsanlar Grup Koçluğu”, “Mindfulness (Bilinçli Farkındalık)”, “Toplumsal Cinsiyet ve Yaşa Bağlı Davranışlar” ve “Şiddetsiz İletişim” başlıklarını içeren 6 günlük Sosyal Beceri Eğitiminde yer alan “Toplumsal Cinsiyet ve Yaşa Bağlı Davranış”, “Şiddetsiz İletişim”, “Mindfulness” gibi başlıklara konunun genel doğası, gençlerin hazır bulunuşlukları ve gençlerin ihtiyaçlarına oranla çok kısa zaman ayrılmıştır. Bu durum hem eğitmenler hem de eğitimlere katılan program yararlanıcısı gençler için zorlayıcı olmuştur. Eğitmenlerin ve program yararlanıcısı gençlerin geri bildirimlerinden hareketle İş Sağlığı ve Güvenliği başlığına 1 gün ayrılmasının yeterli olacağı, diğer başlıklar için ise en az 3 günlük sürenin ayrılması gerektiği ihtiyacı görülmektedir.

Eğitmenlerden alınan geri bildirimler; proje yazılırken tasarlanan eğitim başlıklarından beklenen çıktıların, eğitim alt başlıklarının ve sürelerinin NEET gençlerden çok iş yaşamında halihazırda yer alan kişileri hedeflediği yönündedir. Eğitim içeriklerinin ve beklenen çıktılarının, bölgedeki NEET gençlerin profili ve bilgi seviyesi göz önüne alınarak ve yeterli yetkinliği edinmeleri için yeterli zaman tanınarak yeniden programlanması faydalı olacaktır.

Benzer şekilde eğitim başlıklarına ayrılan süre ile eğitim başlığında yeterli bilgi ve beceri kazanımı için ihtiyaç duyulan zamanın gençlerin ihtiyaçları ile tam uyuşmaması durumu Mesleki Beceri Eğitimleri ve Girişimcilik Eğitimlerinde de ortaya çıkmıştır.

Mesleki Beceri Eğitimlerinde eğitmenler, eğitim süresinin yararlanıcıların mevcut eğitim geçmişlerine kıyasla az olduğunu ve bu nedenle gençleri zorladığını, eğitim içeriği ve hedefleri ile yararlanıcıların eğitim geçmişleri ve kariyer hedeflerinin uyuşmadığını ancak yine de gençlerin eğitim içeriklerini öğrenmeye istekli olduklarını bildirmişlerdir. Program yararlanıcısı gençlerin eğitim geçmişi ve kariyer hedeflerinin bilgi teknolojileri alanının dışında, eğitim içeriklerinin ise daha çok mühendislik mezunlarına yönelik olduğu eğitmenlerden gelen geri bildirimler arasındadır.

Zaman zaman eğitim konuları program yararlanıcısı gençlerin bilgi ve kapasitesinin üstünde kalmış, bu da gençlerde kaygı oluşmasına neden olarak programa devam motivasyonlarını negatif etkilemiştir. Ancak söz konusu negatif etkiye rağmen yine de katılımcıların projeye ve eğitimlere devam ettikleri görülmüştür.

Eğitimler boyunca düzenli olarak hem sözlü hem de yazılı anonim değerlendirmeler alınmış, bu değerlendirmeler düzenli olarak eğitmenlerle paylaşılmıştır. Düzenli değerlendirme alma, bu değerlendirmelerin eğitmenlerle ve proje ekibi ile paylaşılması, farklı hedef gruplarla yapılan bu tip çalışmalarda aksatılmaması gereken önemli bir uygulamadır. Ancak bu tip değerlendirme ve geri bildirim alma uygulamalarının her kurum ve eğitmenin çalışma pratiğinde olmaması, zaman zaman değerlendirmelerin kişisel algılanmasına ve amacı dışında kullanılmasına yol açmıştır. Bu da yararlanıcılar ve eğitmenler arasında çatışmaya yol açmıştır.

2.5. Bireysel Eylem Planlarının İŞKUR ile Birlikte Hazırlanması ve Yürütülmesi

Bireysel Eylem Planı (BEP) faaliyetinin amacı, iş gücü piyasasına entegrasyonu kolaylaştırmak için NEET (Eğitimde, İstihdamda veya Eğitimde Olmayan Gençler) olarak tanımlanan gençlere kişiselleştirilmiş rehberlik ve destek sağlamaktır. Bu plan, iş arama sürecini yapılandırarak, gençlerin istihdam edilebilirliklerini artırmayı ve iş bulma şanslarını yükseltmeyi hedeflemektedir. Türkiye İş Kurumu (İŞKUR)'nun Aktif İş Gücü Piyasası Politikaları kapsamındaki Bireysel Eylem Planı faaliyeti, projenin uzun vadedeki işsizlik oranlarını düşürmeyi ve gençlerin sürdürülebilir istihdam erişimini sağlamayı amaçlayan geniş çaplı vizyonuna katkıda bulunmaktadır.

Bireysel Eylem Planı faaliyetinin ana hedefi, NEET gençleri program kapsamında uygun iş fırsatlarıyla eşleştirmek veya iş arama becerilerini geliştirmelerine katkıda bulunmaktadır. Bireysel Eylem Planları, gençlerin kişisel ve mesleki gelişimlerine destek olarak onların işgücü piyasasına etkin bir şekilde katılımlarını artırmayı amaçlamıştır.

Bu ana faaliyet kapsamında NEET gençler, Mart - Haziran 2024 tarihleri arasındaki 4 aylık süreçte Lüleburgaz İŞKUR Hizmet Merkezi iş ve meslek danışmanları ile Bireysel Eylem Planları hazırlamışlardır. Bireysel Eylem Planları, gençlerin iş arama ödeneği olarak adlandırılan mali destek ile bir ay içerisinde tamamladıkları görevler listesidir. Bu süreçte NEET gençler, İŞKUR hizmetlerinden yararlanmaya devam ederken iş ve meslek danışmanları ve proje ekibi tarafından iş kulübü, kariyer günleri, sanal kariyer etkinliği, toplu ve bireysel iş görüşmeleri, Farkındalık Artırma Toplantıları gibi aktivitelere yönlendirilmişlerdir.

Proje ekibi İŞKUR iş ve meslek danışmanları, firma yetkilileri ve gençler arasında bir köprü görevi görerek iş ilanlarını duyurma, iş arayan gençlerin özgeçmişlerini paylaşma ve gençleri açık pozisyonlara yönlendirme görevlerini üstlenmiştir. Bununla birlikte İŞKUR yetkilileri ile yapılan düzenli koordinasyon toplantılarında gençlerin ihtiyaç ve beklentileri hakkında düzenli paylaşımlarda bulunulmuştur. Proje ekibi Bireysel Eylem Planlarının uygulanması sırasında program yararlanıcısı gençleri düzenli olarak takip etmiş, rehberlik sağlamış ve iş arama süreci boyunca destek vermiştir. Aynı şekilde süreci birlikte yürüttüğü iş ve meslek danışmanlarını da yönlendirmiş ve izlemiştir. İş arama sürecinde gerekli motivasyonu ve desteği sağlamak amacıyla gençler iş arama ödeneği ve taşınma desteği hakkında bilgilendirilmiştir. Aylık Bireysel Eylem Planlarını hazırlayan ve görevlerini tamamlayan gençler iş arama ödeneğinden, şehir dışında iş bulan bir yararlanıcı ise taşınma ödeneğinden yararlandırılmıştır. İşe yerleşen NEET gençlerin başarı öyküleri sosyal medyada yayınlanmıştır. Tüm bu iş arama sürecinin kaynakları İŞKUR veri tabanı ve hizmetleri, online iş arama platformları, firmalar ile kurulan iletişim, ve üniversite ile işbirlikleri olmuştur.

Süreçte Karşılaşılan Fırsatlar:

Bireysel Eylem Planlarının Hazırlanması ve Yürütülmesi faaliyetine geçmeden önce proje ekibi, program yararlanıcısı gençlerin iş arama süreçlerini sağlıklı ve verimli geçirebilmeleri için önceki çalışma ve iş deneyimlerine, ihtiyaç ve beklentilerine odaklanan “Program Yararlanıcısı Gençlerin Çalışma ve İş Deneyimleri Anketi”ni yürütmüşlerdir. Anket verileri her bir NEET genç hakkında değerlendirme ve iş arama sürecinde de izleme yapabilmeyi mümkün kılmıştır.

Bireysel Eylem Planlarının İŞKUR ile Hazırlanması ve Yürütülmesi faaliyeti kapsamındaki 4 aylık süreçte toplamda 184 Bireysel Eylem Planı oluşturulmuştur. Bu süreçte her NEET en az bir kez özel sektör temsilcileri ile iş görüşmeleri gerçekleştirmiştir. Bu iş görüşmeleri bireysel yönlendirmelerin haricinde organize edilen toplu iş görüşmeleri ve düzenlenen Farkındalık Artırma Toplantıları ile gerçekleşmiştir. Farkındalık Artırma Toplantıları ile program yararlanıcısı gençler, proje paydaşları, özel sektör temsilcileri ve kamu aktörleri ile bir araya gelerek kendilerini tanıtmaya ve özgeçmişlerini paylaşma fırsatı bulmuşlardır. Hem Lüleburgaz ve bölgesindeki orta ve büyük ölçekli firmalara gerçekleştirilen yerinde ziyaretler hem de Farkındalık Artırma Toplantıları sonrasında gençlerin istihdam edilebilirliklerinin arttığı görülmüştür.

Farklı eğitim düzeylerine ve farklı yetkinliklere sahip gençler,, kendi alanları haricindeki konularda da mesleki beceri edinme ve farklı sektör temsilcilerine kendilerini tanıtmaya imkanı bulmuşlardır. Mart-Haziran 2024 tarihleri arasındaki 4 aylık iş arama sürecinde 12’si kadın, 9’u erkek 21 NEET genç işe yerleşmiştir. Mesleki Beceri Eğitimlerinin başladığı Aralık 2023 ve Temmuz 2024 arasındaki 8 aylık süreçte ise 14’ü kadın, 11’i erkek olmak üzere toplamda 25 NEET genç işe yerleşmiştir. Kalanlar ise kendi kariyer hedefleri doğrultusunda iş arama sürecini yürütmeye devam etmiştir.

Farklı sektörlerde çalışmaya yönelik gerçekleştirilen iş görüşmeleri, gençlerin iletişim becerilerini geliştirmeleri, kendini tanıma ve keşfetmeleri, iş arama kanallarını kullanma ve geliştirmeleri açısından farklı fırsatlar ortaya çıkarmıştır. Aynı zamanda Bireysel Eylem Planlarının Hazırlanması ve Uygulanması süreci gençlerin iş arama süreçlerinde inisiyatif almalarına, harekete geçmelerine, kendi potansiyellerini keşfetmelerine ve kariyerlerini inşa etmelerine olanak tanımıştır.

Süreçte Karşılaşılan Zorluklar:

İşbirliği Eksikliği: Özel sektör ve diğer paydaşlarla yeterli işbirliğinin zaman zaman sağlanamaması.

Motivasyon Eksikliği: NEET’lerin programa olan ilgisi ve motivasyonunun düşmesi.

İş Gücü Piyasası Uyumsuzluğu: İş gücü piyasasının ihtiyaç ve talepleri ile program yararlanıcısı NEET gençlerin nitelikleri, ihtiyaç ve beklentileri arasında tam bir uyumun olmaması.

Bireysel Eylem Planlarının Hazırlanması ve Uygulanması sürecinde E-İŞKUR sisteminde yer alan iş ilanlarının kısıtlı olduğu, program yararlanıcısı NEET gençlerin yetkinlikleri ve talepleri ile açık pozisyonların uyuşmadığı, bölgedeki istihdam ihtiyacının daha çok üretim alanında çalışacak vasıflı ya da vasıfsız kişilere, “ara elemanlara” yönelik olduğu görülmüştür. Mevcut iş ilanları ve istihdam ihtiyacı ile program yararlanıcısı gençlerin kalifikasyonu, kariyer beklentileri ve proje kapsamında verilen eğitimlerin içeriğinin her zaman eşleşmediği sonucuna varılmıştır. Bu da program yararlanıcısı gençlerin bölgede başvuru yapabilecekleri pozisyonların kısıtlı olma durumunu getirmiştir.

İŞKUR sistemindeki mevcut iş ilanlarının niteliği nedeniyle program yararlanıcısı gençler zaman zaman yapılandırılmamış iş görüşmelerine yönlendirilmiştir. Yapılan bu tip yönlendirmeler iş görüşmelerinin sağlıklı geçmemesine ya da bazen hiç gerçekleşmemesine yol açmış, gençlerin kurumlara olan güvenini ve iş arama motivasyonlarını olumsuz etkilemiştir.

2.6. Bireysel Eylem Planları için Rehberlik ve Danışmanlık, İş Arama Sırasında Mentorluk

Mentorluk Faaliyetleri ile Yetkin Gençlerin İş Gücüne Katılımı Projesi eğitim programlarını tamamlayan 60 NEET gencin etkili CV hazırlama becerilerinin geliştirilmesi, iş arama sürecinde kendi yetenek ve hedeflerine uygun işlere başvurmaları ve kabul edilmeleri, iş görüşmeleri süreçlerini başarı ile atlatmaları için mülakat becerilerinin geliştirilmesi, etkili görüşme becerileri kazanmaları ve iş görüşmelerine hazırlanmaları, iş yaşamına uyum sağlamaları konularında kariyer gelişimlerinin ve iş arama süreçlerinin desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Mentorluk Faaliyetleri'nin planlanması aşamasında proje ekibi ile mentorların iş birliği ve iletişimi içerisinde katılımcıların ihtiyaçları belirlenmiştir. Kişilik Envanteri Analizi alt faaliyeti kapsamında her bir NEET gence Kişilik Envanteri uygulanmış, analiz sonuçları gençlerle çevrimiçi ortamda birebir olarak paylaşılmıştır. Mentorluk eğitim günleri ve birebir mentorluk faaliyetleri süresince de değişen ihtiyaçlar doğrultusunda hareket edilmiştir. "Özgeçmişlerin Hazırlanması", "İş Arama, Nitelikli Pozisyonlar Bulma ve Başvuru Yapma", "Mülakat Becerilerinin Geliştirilmesi" ve "Çalışma Ortamına Uyum Sağlama ve Başarılı İlişkiler Geliştirme" alt faaliyet başlıklarında eğitim içerikleri hazırlanmıştır. Aynı konu başlıkları dahil olmak üzere mülakat görüşmeleri öncesi - sonrasında ve iş tekliflerinin değerlendirilmesi sürecinde birebir mentorluk faaliyetleri gerçekleştirilmiştir.

Gerçekleştirilen mentorluk seanslarında, mentorlar açısından program yararlanıcılarına ve mentorluk sürecine dair fırsatlar şunlar olmuştur:

Mentorlar gençlerin kariyer yollarını tasarlamaları için gerekli ilke, yöntem ve uygulamalar konusunda gençlere farkındalık kazandırmışlardır. Sadece gençlerin iş bulma süreçlerine katkı sağlamakla kalmayıp, aynı zamanda onların kişisel ve profesyonel gelişimlerine de önemli ölçüde katkıda bulunmuştur. Mentorluk ilişkisi, gençlerin iş arama sürecini kolaylaştırırken, aynı zamanda onlara ilham verici rol modeller sunmuştur. Ek olarak mentorların gençlerin özgüvenlerini artırarak, onları daha motive ve kendilerine güvenen bireyler haline getirdiği gözlemlenmiştir. Gençler, mentorluklar sayesinde kendi güçlü ve geliştirilmesi gereken yönlerini belirleyebilmiş, bu sayede daha bilinçli ve stratejik kararlar alabilmişlerdir. Ayrıca, mentorlar gençlerin iş arama ve mülakat becerilerini geliştirmelerine yardımcı olarak iş başvurusu ve görüşmeleri süreçlerinde daha başarılı olmalarını sağlamışlardır.

Program yararlanıcısı gençler, özgeçmiş hazırlarken dikkat etmeleri gerekenler konusunda bilgi edinmişlerdir. İş arama süreci esnasında dikkat edilmesi gereken noktalarda farkındalık kazanmışlardır. Başvuru yapılmak istenen hedef firmaların başvuru öncesinde özelliklerinin araştırılmasının, arama, CV düzenleme ve başvurma süreçlerine faydasını anlamışlardır. Açık iş ilanı/ pozisyonu arama kaynaklarını öğrenmişlerdir. İstihdam sonrası çalışma ortamında nasıl verimli olabileceklerine ve nasıl sağlıklı ilişki ve iletişim kurabileceklerine dair bilgi edinmişlerdir. Yaşam boyu edindikleri yetkinlikleri iş gücü piyasasında nasıl kullanabileceklerini öğrenmişlerdir. Mesleki eğitimler ve/veya ilerlemek istedikleri kariyer planında ihtiyaç duyacakları ek eğitimler ve sertifikalar konusunda bilgi sahibi olmuşlardır. Ayrıca, İŞKUR ile irtibat halinde olarak bölgedeki farklı istihdam kaynakları hakkında bilgiye ulaşmışlardır.

Program yararlanıcısı NEET gençlerin bazılarının belirli kariyer hedef ve planlarına sahip olması, bununla birlikte mentorluk seanslarına katılım konusunda süreklilik sağlanabilmesi bu gençlerin iş arama sürecinden daha fazla faydalanmalarını mümkün kılmıştır. Gerçekleştirilen mentorluk eğitimlerinde mentorluk seansları ile ilgili organize bilgi paylaşımı mümkün olmuş ve bu vesileyle gençlerin mentorluk sürecine ön bilgi ile başlamaları sağlanmıştır. Program yararlanıcısı gençler proje kapsamında gerçekleştirilen genel ve sosyal beceri eğitimleri, girişimcilik eğitimleri ve mesleki eğitimlerin istihdam sürecinde kendilerine fayda sağladığını belirtmişlerdir. Yine oluşturulan

NEET Portalı sayesinde her bir gence ilişkin dijital günlük ve mentorluk faaliyetlerine dair bir arşiv oluşturulmuş, farklı meslek gruplarına ait gençlerin mentorluk sürecinde izledikleri güzergah takip edilebilmiştir. Girişimcilik konusunda aktif olan NEET gençler tespit edilmiş olup bu gençlere Lüleburgaz ve bölgesindeki girişimcilik ekosistemi hakkında bilgi verilmiş ve gençler TÜBİTAK 1512 - Girişimcilik Destek Programı (BIGG) gibi projelere başvurmaları yönünde teşvik edilmişlerdir. Süreç içerisinde işe yerleşen program yararlanıcıları, mentorleriyle iletişimlerini sürdürmeye devam etmişlerdir. Mentorler, katılımcıların çalışma hayatına uyum sağlamaları konusunda onlara yoğun bir şekilde rehberlik etmiş ve bu süreçte katılımcıların güçlenmelerini sağlamışlardır. Yani, katılımcılar iş bulduktan sonra da mentorlerinden destek almaya devam etmiş ve iş hayatına adaptasyon sürecinde yalnız bırakılmamışlardır.

Gerçekleştirilen mentorluk seanslarında, mentorler açısından program yararlanıcılarına ve mentorluk sürecine dair zorluklar şunlar olmuştur:

Program yararlanıcısı bazı NEET gençlerde kariyer hedeflerinin belirgin olmaması nedeniyle mentorluk seanslarına katılım konusunda süreklilik sağlanamamıştır. Bazı NEET gençlerin sertifikasyon programı sonrasında proje harici yaşamlarına dönme eğilimi göstermesi, mentorluk programına katılımı ve programın verimliliğini olumsuz etkilemiştir. Ayrıca, program yararlanıcısı gençlerin bir kısmının 2023-2024 dönemi YKS, KPSS gibi sınavlara katılacak olmasının, gençlerin iş arama sürecini ve bu süreçteki mentorluk desteğini aktif bir şekilde yürütmek konusundaki motivasyonlarını negatif yönde etkilediği görülmüştür. Bununla birlikte, gençlerin sadece istihdam değil, eğitim konusunda da desteğe ihtiyaç duyduğu gözlemlenmiştir. İstihdam gerçekleştikten sonra da mentorluk ihtiyacı devam eden NEET gençler bulunmaktadır.

Gençlerin ihtiyaç ve beklentileri oldukça çeşitlidir ve her biri için farklı mentorluk konuları gerekmektedir. Program yararlanıcısı gençler ortaokul, üniversite mezunu, iş deneyimi olan ya da olmayan gibi homojen bir gruptan oluşmaktadır. Bu nedenle her bir genç için farklı eğitim ve gelişim ihtiyaçları söz konusudur. Her bir gencin ihtiyacı biricik olduğundan, proje faaliyetinde yer alan mentorluk konu başlıklarının sistematik ve sıralı bir biçimde gerçekleştirilmesinde zorluklar yaşanmıştır. Örneğin, bazı gençlerin “Özgeçmiş Hazırlama” başlıklı mentorluk seansları yapılmış olsa bile, süreç içerisinde bu konuya geri dönülerek yeniden üzerinde durulmuştur. ”İş Arama, Nitelikli Pozisyonlar Bulma ve Başvuru Yapma” konu başlığı ise çoğu genç ile uzun süre gerçekleştirilen mentorluk konusu olmuştur. Bu süreç bireysel değerlendirmeye, esnek program yapısı ve sürekli geri bildirim mekanizmaları kullanarak ve her bir gencin ihtiyaçlarına uygun etkili bir mentorluk yürütülerek zorluklar aşılmaya çalışılmıştır.

Gerçekleştirilen eğitim ve mentorluk programlarının program yararlanıcısı NEET gençler üzerindeki etki ve faydasının değerlendirilmesi için anket formu yöntemi ile değerlendirme çalışması yapılmıştır. Bu çalışma sonucunda;

Mentorluk seanslarının yararlanıcı gençlere katkısı:

- Yararlanıcılar girdikleri mentorluk seanslarının kendilerini tanıma, kendilerine yeni hedefler belirleme, kendilerine uygun iş pozisyonlarını ve sektörleri tanıma sürecine katkı sunduğunu belirtmektedir.
- Yararlanıcılar mentorluk seanslarının işe başvuru sürecindeki ön yazı hazırlama, CV oluşturma, iş başvurularını ve CV'lerini güçlendirme, kendilerini güçlendirme ve alabilecekleri eğitimler konularında kendilerine katkı sunduğunu belirtmektedir.
- Yararlanıcılar mentorluk seanslarının kendilerini iş görüşmesi yapma, konuşma biçimi, iletişim, iş bulma çözümleri ve iş mülakatlarına hazırlanma konularında güçlendirdiğini belirtmektedir.

Mentorluk seanslarının yararlanıcı gençlere göre geliştirilebilecek yönleri;

- Bazı yararlanıcılar mentorluk seanslarının ihtiyaçlarına oranla daha uzun, bazı yararlanıcılar ise ihtiyaçlarından daha kısa geçtiğini bildirmiştir. Bu anlamda kimi yararlanıcılar mentorluk seanslarından her zaman tam verim alamadıkları geri bildirimini vermiştir.
- Yararlanıcıların bir kısmı iş arama sürecini devam ettirmekle birlikte YKS, KPSS gibi sınavlara da hazırlanmaktadır. Zamanla bu sınavların takviminin yaklaşması sınava hazırlanmaya daha fazla odaklanmalarına sebep olmuştur. Ancak bu süreçte de özel sektörde kariyer ile ilgili mentorluk ihtiyaçlarının devam ettiğini bildirmişlerdir. Bununla birlikte sınava odaklanmış olmaları, mentorlar tarafından bu gençlerin özel sektörde yakın zamanda kariyer hedeflemedikleri şeklinde anlaşılmıştır. Bu da kimi yararlanıcıların mentorluk seansları sürecini daha az verimli geçirdikleri ile ilgili geri bildirim vermelerine neden olmuştur.
- Bununla birlikte kimi yararlanıcılar bu süreçte kendi kariyer hedefleri, hayalleri ve planlarının dışında istemedikleri pozisyonlara da yönlendirildiklerini ve bunun kendilerini psikolojik olarak zorladığını bildirmişlerdir.

3.

Lüleburgaz Bölgesine Genel Bakış

Lüleburgaz, bulunduğu bölge itibari ile birçok fırsat barındırmaktadır. İstanbul pazarına yakınlığının yanında Dereköy Türkiye Bulgaristan Sınır Kapısı'na, Yunanistan sınırına ve Karadeniz kıyısına olan yakınlığı Avrupa Birliği, Balkanlar, Karadeniz, Doğu Avrupa gibi bölgesel birçok sınır ötesi ve uluslararası kültürel ve ticari iş birliğinin gerçekleştirilme potansiyelini taşımasına imkan vermektedir. Bununla birlikte Kırklareli; başta tarım, hayvancılık, turizm, sanayi olmak üzere farklı gelir kaynaklarına sahiptir. Lüleburgaz sınırları içinde bulunan toprakların %83,4'ü ekilebilir arazidir. Konum olarak bölgenin önemli doğal kaynaklara ve turizm alanlarına yakınlığı, ulaşım konumu, bölgenin diğer ilçelere oranla avantajlı olmasını ve yüksek potansiyele sahip olmasını sağlamaktadır. Bölgenin M.Ö. 6000 yılına varan tarihi ve Trak, Helen, Bizans gibi farklı uygarlıklara ev sahipliği yapmış olması, Longoz Ormanları, Istaranca Dağları gibi doğal alanlara yakınlığı bölgeye önemli bir kültür ve doğa turizmi potansiyelini sağlamaktadır. Gelir kaynaklarındaki bu çeşitlilik ve ulaşım avantajı gerekli imkanlar ve koşullar sağlandığında, yeterli yatırımlar yapıldığında, ulusal ve uluslararası iş birlikleri ile desteklendiğinde farklı disiplinlerden mezun olan gençlerin bölgede üretebilmesi, faaliyet gösterebilmesi ve istihdamı için muazzam fırsatlar oluşturmaktadır.

Lüleburgaz sınırları içerisinde Güzel Sanatlar Lisesi, Meslek Liseleri, Anadolu Liseleri, özel okullar ve Kırklareli Üniversitesi Meslek Yüksek Okulunun yer alması, İstanbul başta olmak üzere Trakya Bölgesi'nde yer alan diğer üniversitelere ve eğitim kurumlarına yakınlığı, ulaşılabilir konumu, gençlerle yapılacak çalışmalarda ve mesleki olarak gençleri güçlendirme faaliyetlerine yönelik iş birlikleri açısından kentin bir diğer avantajıdır.

Bölgede girişimcilik kültürünün artırılması, bölgedeki gençlerin girişimciliğe ve üretime teşvik edilmesi hem bölgede yaşayan mevcut eğitimli gençlerin istihdamı için yeni alanlar açacak hem de gençlerin bölgeden göç etmesinin önüne geçerek aynı zamanda bölgedeki katma değeri arttıracaktır.

4.

Türkiye Geneline NEET Gençlerin Durumu ve Riskler

2022 yılı TÜİK verilerine göre Türkiye'de NEET gençlerin oranı %24,2'dir. Avrupa Birliği İstatistik Ofisi Eurostat'ın 2022 yılı verilerine göre NEET oranı AB ülkelerinde %9,6'dır. %24,2'lik oranla Türkiye Eurostat'ın değerlendirmeye aldığı ülkeler içinde en yüksek NEET oranına sahip ülke durumundadır. AB ülkelerinde en yüksek NEET oranına sahip diğer ülkeler ise Romanya, İtalya ve Sırbistan olmakla birlikte en yüksek NEET oranı %17,5'tir.

Türkiye'de 15-29 yaş arası genç kadınların %42,8'i NEET gençtir. Genç kadınlar arasında NEET olma durumunun bu denli yüksek olması, Türkiye'de NEET olma durumunda toplumsal cinsiyet eşitsizliğini göstermektedir. Türkiye'deki toplumsal cinsiyet normları, kadınlar ve kız çocuklarının aile içinde bakım veren rolleri, kadınların eğitime ve istihdama katılım oranlarını düşürmektedir. Bununla birlikte, iş arama sürecinin uzaması ve bu süreçte yaşın ilerliyor olması genç kadınların iş görüşmelerinde erkeklerden farklı olarak profesyonel iş deneyimi ve profesyonel bilgi ile bağlantısı bulunmayan evlilik ve çocuk gibi özel hayatla ilişkili sorulara maruz kalmalarına neden olmaktadır.

Türkiye'de NEET gençlerin önceki iş deneyimleri, bu işlerin güvencesiz ve her an işten çıkarılabilecekleri işler olduğu bilgisini vermektedir. NEET gençlerin iş deneyimlerine dair bir diğer bilgi ise kayıtdışı istihdam edildikleri, iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının yetersiz olduğu iş yerlerinde çalıştıkları yönündedir. Pandemi ile birlikte çalışma koşullarının ağırlaştığı ve güvencesiz çalışmanın arttığı görülmektedir. Bir süre işsiz kalan gençlerde her ilana ve her işe başvurma eğilimi arttığı gibi kayıtdışı ve güvencesiz işlerde çalışma eğilimi de artmaktadır. Kayıtdışı istihdam ve güvencesiz işlerde çalışma, gençlerin ucuz işçi olarak değerlendirildiğini göstermekte ve bu durum uzun dönemde hem gençler hem de ülke için riskleri beraberinde getirmektedir. Bulabildikleri her işte

çalışma eğilimi, eğitilmiş gençlerin kendi eğitimlerine oranla daha az kalifiye işlerde çalışmaları ya da uzmanlık alanları dışında çalışmaları sonucunu doğurmaktadır ki bu durum ülke ekonomisi açısından da olumsuz sonuçlar barındırmaktadır.

NEET olma durumu gençler için bağımsız olamama, sosyal hayata katılamama, değersizlik hissi, anksiyete ve depresyon gibi durumları da beraberinde getirmektedir. NEET olma durumunun getirdiği bir diğer risk ve sonuç da işsizliğin getirdiği yoksulluk nedeniyle gençlerin toplumdan izole olmasıdır. NEET genç oranının artması ile doğru orantılı olarak genç yoksulluğu da artmaktadır. Genç yoksulluğu gençlerin sağlık, barınma, beslenme gibi temel hak ve ihtiyaçlarına ulaşamaması ya da ulaşmakta zorluk çekmesi sonucunu getirmektedir. Artan NEET oranı ile bağlantılı olarak artan genç yoksulluğu, daha fazla gencin sağlık hizmetlerine ulaşamaması, yeterli beslenememesi, barınma ihtiyacını karşılamakta zorluk çekmesi ya da sağlık, beslenme ve barınma ihtiyaçlarını karşılamakta ailelerine bağımlı olmaları demektir. KONDA'nın 2022 ve 2024 yıllarında yaptığı Gençlerin İhtiyaçları Araştırması'na göre Türkiye'de gençlerin %48,9'u ekonomik sebeplerden dolayı en az bir rahatsızlığının tedavisini ertelemiştir. Yine bu araştırma, Türkiye'de yaşayan gençlerin %54,2'sinin en çok ihtiyaç duyduğu üç şey arasında psikolojik desteğin olduğunu söylemektedir. İstanbul Gençlik Araştırmaları Merkezi'nin 2023 yılında yürüttüğü Türkiye'de Genç İntiharları Araştırması, Türkiye'de 15-39 yaş arası ergen genç ve yetişkin genç intiharlarının artma eğiliminde olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Araştırma, genç intiharlarının nedenlerinden birinin yoksulluk ve geleceksizlik olduğunu söylemektedir. Bununla birlikte işsizliğin getirdiği arafta olma halinin, genç intiharlarının sebepleri arasında öne çıktığı görülmektedir.

Mevcut durum ve doğurduğu riskler NEET gençlerle ilgili politika ve eylem planlarının ortaya konmasının ne derece önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Yerel yönetimlerin gençlik politikası ve NEET gençlerle ilgili eylem planları oluşturmaları ve uygulamaları hem yereldeki gençlere ulaşma konusundaki avantajlı konumları, hem de bölgedeki istihdam olanaklarına ulaşma ve istihdamla ilgili paydaşlarla iletişim kurma kolaylıkları göz önünde bulundurulduğunda NEET gençlerle ilgili politikaların ve eylem planlarının daha verimli ve maksimum fayda sağlaması açısından önemlidir. Burada bir diğer önemli nokta ise oluşturulan eylem planları ve gençlik politikalarının gençleri özne ve sorun olarak değil kaynak olarak genç yaklaşımı ile oluşturulması ve gençlerin dolayısıyla NEET gençlerin heterojen bir grup olduğunu, ihtiyaçlarının ve beklentilerinin farklı olduğunu kabul eden bir plan ve politika belgesi olması ve bu farklılık ve ihtiyaçlara cevap verecek şekilde tasarlanmaları gereğidir.